

Van de Werkgroep

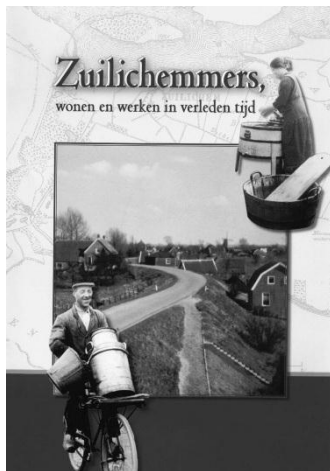
Deze keer in Vier Heerlijkheden één verhaal, over een Heilige Mis, opgedragen in de Nederlands Hervormde kerk in Aalst, door de pastoor van Woudrichem, op 14 december 1944.

Op de ponymarkt in Brakel in september j.l. is weer een nieuw boekje met "Oude Brakelse verhalen, herinnerd en vastgelegd door Cor van Dalen" gepresenteerd. Evenals bij het eerste boekje waren er van dit boekje in de kortste keren weer stapels verkocht.

De oplage was nu groter dan bij het eerste deel en iedereen kon er meteen dan ook een exemplaar van mee naar huis nemen.

Van deel 1 zijn nog exemplaren bijgedrukt dus beide delen zijn nu nog te koop voor € 7,50 per stuk. Dus wie nog een deel mist!

"Zuilichemmers, wonen en werken in verleden tijd"

Op 17 november was er de gelijknamige tentoonstelling in het dorps huis Den Ham te Zuilichem. Vóór tien uur 's morgens stonden al mensen te wachten

om het boekje te kopen, er zijn er die dag dan ook veel over de toonbank gegaan.

Ook de tentoonstelling zelf is goed bezocht, het leek soms een reünie van Zuilichemmers die oude verhalen met elkaar uitwisselden.

De fotoboeken werden doorgebladerd en vele herinneringen kwamen weer boven. Ook de collectie oude gereedschappen die uitgesteld waren was een onderwerp van gesprek.

De fotoboeken

Het boekje over de Zuilichemmers is nog te koop voor € 12,75 bij Jaap en Janny Verwey op de molen in Zuilichem, bij het secretariaat en op de laatste vrijdagavond van de maand in de Koetsierswoning.

Bestuur en leden van de
Historische Werkgroep Stichting De Vier Heerlijkheden
wensen u alvast een Voorspoedig 2008.

“Herfst van het oorlogsjaar 1944” .

De Woudrichemse pastoor Vergeer begint met zijn pastorale werk onder de katholieke evacués in de West-Bommelerwaard.

In de herfst van het oorlogsjaar 1944 toen de dorpen Ammerzoden en Hedel veel van het oorlogsgeweld te lijden hadden en veel huizen waren verwoest moest de bevolking derhalve geëvacueerd worden, velen kwamen terecht in Nederhemert en Aalst, alsmede in de andere West Bommelerwaardse dorpen. Uiteraard waren vele evacués uit Ammerzoden en Hedel de Katholieke godsdienst toegedaan en aangezien de paters van Ammerzoden geëvacueerd waren naar Velddriel zaten de katholieke mensen in de West-Bommelerwaard zonder zielenherder.

Enige tijd geleden werd mij door de heer Zegwaard uit Almkerk een geschrift ter hand gesteld van de hand van de Woudrichemse pastoor

A. J. Vergeer. Pastoor Vergeer werd tenslotte, mede op sterk aandringen van met name baronesse van Wassenaar aangesteld om zich te ontfermen over de katholieke evacués in de West-Bommelerwaard. In het geschrift verteld pastoor Vergeer verder onder hoofdstuk 7 en 9 over de hulp en de tegenwerking die hij bij zijn werk in de Bommelerwaard ondervond.

Omdat de “Woerkumse” pastoor in Nederhemert de toegang tot de kerk werd geweigerd kon hij tenslotte een garage van de heer Vos in bruikleen krijgen om als kerk in te richten. De oude vrachtwagen die er in stond werd er uit gehaald en als zitplaatsen fungeerden fruitkisten die waren neergezet, zelfs een altaar en knielbank ontbraken niet en in de cabine van de oude vrachtwagen kon de pastoor de biecht afhoren.

Pastoor Vergeer heeft maar één keer de Mis, waarbij ca. honderd mensen aanwezig waren kunnen opdragen en een kindje kunnen dopen in deze garage. Al spoedig na de eerste dienst werd de ruimte gevorderd door de Duitsers en moest hij dus naar iets anders uitkijken. Het dorp Aalst was nu min of meer het middelpunt geworden van de inmiddels al zo'n 150 katholieke evacués, waaronder ook enkele schippers die met hun schip op de Maas lagen. Pastoor Vergeer verteld in het navolgende verhaal en in de letterlijke tekst die wij van hem overgenomen hebben over zijn belevenissen in met name het dorp Aalst.

De H. Mis gelezen in de Hervormde kerk van Aalst

“De stroom van evacués uit Dussen en uit het gebied langs de Bergsche Maas hield gestadig aan. Gelukkig kenden de mensen elkaar en leidden mij rond om ben overal te kunnen bezoeken. Uit Giessen kreeg ik zelfs een brief van den secretaris de heer Boender, die mij nauwkeurig op de hoogte bracht in welke huizen en op welke nummers de evacués waren gehuisvest. Het werd mij steeds gemakkelijker gemaakt. De evacués uit Rijswijk en Giessen konden wel naar mijn kerk in Woudrichem komen, maar het was moeilijker voor de katholieken die neergestreken waren in Neer- en Op-Andel.

Velen hadden de schrik zo te pakken dat zij een reis van 6 à 7 km. niet te voet durfden te maken. Het was er ook gevaarlijk vanwege de granaten en de bommen die in deze streek nogal eens neervielen en per fiets was het veel te riskant voor degenen die geen ausweis hadden.

Ik begon er over te denken zelf daar de Heilige Mis te gaan lezen, de omstandigheden waren mij gunstig.

Toen men mij vanuit Op-Andel zakken steenkolen bracht nam ik de gelegenheid waar om een altaarsteen en de nodige Miskleren en verdere benodigdheden met hun handkar mee te geven.

Na gevoerde besprekingen leek het mij het beste de H. Mis te gaan lezen bij den heer Janssen, marechaussee te Op-Andel. Hij bewoonde een vrij huis (later is dat huis door een voltreffer totaal verwoest en uitgebrand).

Op donderdag 7 dec. heb ik daar dan de H. Mis gelezen.

Bij het raam van de huiskamer was alles op een tafel klaar gezet en het zag er werkelijk keurig uit. Ruim een uur van tevoren was ik reeds aanwezig, terwijl het nog bijna donker was. Enkele gelovigen waren al present, want na zoveel tijd wilden zij weer eens biechten. Dat ging gevoeglijk in de keuken. Toen ik de penitenten geholpen had kon ik daar ook de Miskleren aantrekken om vandaar uit naar de kamer te gaan waar de H. Mis zou worden opgedragen. De huiskamer, waarin ook een zieke vrouw op bed lag was helemaal gevuld en in de gang stonden de overige aanwezigen, zodat iedereen de Heilige handelingen goed kon volgen. Ongeveer 30 mensen gingen ter Communie, ze waren allen uiterst voldaan en toonden zich zeer dankbaar. Ik ondervond bij die gelegenheid een hinderlijk ongemak: Omdat een kerk-misboek zwaar is had ik dat niet meegenomen, ik zou mij wel behelpen met een gewoon volksmissaal. Dit viel echter niet mee, de blaadjes waren zo dun en de letters zo klein, zodat ik moeilijk kon lezen.

Daarenboven was zo'n volksmissaal, althans voor mij, vreemd ingedeeld zodat ik de gebeden moeilijk kon vinden. Dat moest veranderen, thuis heb ik daarom een oud kerk-misboek opgezocht en daar die caterntjes uit genomen die ik nodig had. Dat werd netjes samengeplakt zodat ik een gemakkelijk en licht te vervoeren missaal kreeg. In den tussentijd werden mijn altaar benodigd-heden, in twee dozen verpakt overgebracht naar Aalst, want ik zou den volgenden donderdag de H. Mis opdragen in Nederhemert.

Des zondags echter vertelde men mij tot mijn groote schrik dat mijn garage in Nederhemert in beslag was genomen door de Duitsers, dat was een strop, alles was daar zoo fijn voor elkaar, en daar een ongeluk gewoonlijk niet alleen komt vernam ik ook dat de geëvacueerden in Nederhemert hoogst waarschijnlijk weer moesten opbreken.

Verskillende gezinnen waren al weggetrokken naar Aalst, Poederrijen en Zuilichem. Nu was Aalst wel het middelpunt geworden van de katholieke bevolking, ik zou daarom maar proberen om in die plaats de H. Mis te mogen lezen.

Dinsdag 12 december trok ik er maar vroeg op uit om in Aalst een geschikte gelegenheid te vinden. Langs Op-Andel fietsend hoorde ik aan de overkant van de Maas, vanuit Poederrijen een minder welluidende muziek. Enige kanonnen werden daar afgeschoten om de Engelsen te trakteren op wat projectielen. Ik zag duidelijk de rook opstijgen, de granaten vlogen over mijn hoofd. Dat was zo erg nog niet maar de mogelijkheid bestond dat de Engelsen terug zouden schieten en dan weet je nooit waar zulke voetzoekers neerkomen. Wij hadden echter geen last en de reis verliep verder voorspoedig. Ik had alleen maar last van de regen, toen ik in Aalst aankwam was mijn eerste werk bij mijn gastheer mijn modderige schoenen uit te trekken om mijn natte kousen in den oven te drogen.

Toen ik toonbaar was ging ik met twee schippers op stap om een bezoek te brengen bij de protestantse kerkeraad. Wij gingen eerst naar den kerkvoogd van Os, de voorzitter van den kerkeraad. Mijn gezellen kenden hem al want ze haalden iedere dag melk op zijn boerderij. Ik zette den heer van Os uiteen dat ik heel graag den volgenden donderdag en ook den tweeden kerstdag hun kerk zou willen gebruiken om er een kerkelijke dienst te verrichten.

Er waren nu ongeveer 150 katholieken in de omgeving komen wonen en wij wisten nergens een geschikte plaats om ter kerke te gaan. Het was een abnormale tijd en het was toch vooral tegenwoordig eerste plicht om elkaar te helpen. De heer van Os had geen bezwaren en als de anderen het ook goed

vonden kon ik hun kerk gerust gebruiken. Het begin was goed en de tweede kerkvoogd de heer Maas handelde nog meer naar mijn geest. Ik heb veel gereisd zei de heer Maas en dan wordt je vanzelf breed van opvatting, en het doet 'n mens altijd goed als je in nood geholpen wordt.

Het zal u ook niet meevallen om als pastoor zo'n verzoek te moeten doen aan een protestantse kerkvoogd.

Als u het goedvindt ga ik met u mee om den derden kerkvoogd en natuurlijk ook den dominee te gaan spreken. Zo'n voorstel vond ik reusachtig. Hij trok zijn klompen aan en met een ferme jas tegen de regen gingen we met z'n viereen op stap. Ons eerste bezoek gold den derden kerkvoogd de heer van der End, die al gauw voor mijn zaak te vinden was, dank zij de aanwezigheid van onzen zeventig jarigen vriend de heer Maas. Mij best zei de derde kerkvoogd, maar de dominee moet vanzelfsprekend ook zijn toestemming geven.

Onderweg gingen we eerst even de kerk bezichtigen, uitstekend geschikt voor mijn doel. In de consistoriekamer zou ik kunnen biechthoren en daar konden ook de Miskleren worden uitgelegd.

In de kerk zelf stond een hoge preekstoel tegen de achterwand, in de absis daarvoor een soort bureau dat kon worden uitgevouwen, dat moest natuurlijk het altaar worden.

Opgewekt van zinnen en bijna zeker van mijn zaak gingen wij dominee van der Kooy opzoeken. Wij werden uitgenodigd om in zijn eigen kamer te komen want de rest van het huis was door de Duitsers in beslag genomen. Na mij te hebben voorgesteld vertelde hij mij dadelijk dat hij al wist waarom ik kwam. Dezer dagen is dominee Vermaas uit Nederhemert geweest en heeft mij gezegd wat u in deze streken komt doen. Ik begreep dadelijk uit welken hoek de wind zou waaien. Die dominee had mij in Nederhemert al dwars gezeten en nu had hij vermoedelijk ook hier gestookt.

Kalm en rustig bepleitte ik mijn belangen, het ging hier om circa 150 katholieken die hun Godsdienst wilden beleven, en daar Aalst nu het centrum was geworden zou het hoogst aangenaam zijn wanneer mij de helpende hand geboden werd. Als het gevonden kon worden zou ik zijn kerk graag gebruiken a.s. donderdag en op den tweeden kerstdag, de katholieken hier wilden ook graag kerstmis vieren.

Mijnheer pastoor ik heb principiële bezwaren om mijn kerk aan u af te staan, en wat den tweeden kerstdag betreft had ik het plan om dit jaar 's-morgens een dienst te doen. Daarop antwoordde ik hem dat ik niet gekomen was om over principes te gaan redetwisten. Laten wij maar bedenken dat wij allemaal

naar denzelfden God moeten opgaan en al gebruiken wij verschillende wegen, ik hoop dat we allebei met onze mensen ons doel eenmaal zullen bereiken. Wij dienen God op verschillende manieren en u zult toch wel overtuigd zijn dat wij uw kerk niet zullen gebruiken om te gaan schelden of vloeken. En wat den tweeden kerstdag betreft: u hebt al laten doorschemeren dat u uw gemeente ook in den namiddag kunt bijeenroepen, dat kan ik met mijn mensen niet. U zult wel weten dat de meeste katholieken op zo'n dag nuchter naar de kerk komen. Voor velen onder hen wordt het toch al twaalf uur voordat zij iets kunnen gebruiken, in den namiddag kan ik dus niet kerken en voor u geeft het geen verschil. Maar dominee kon het niet met zijn geweten overeenbrengen dat de katholieken zijn kerk gebruikten. Nu kwam mijn redder in den nood de heer Maas mij te hulp. Dominee sprak hij, alle drie de kerkvoogden hebben hun toestemming gegeven en wij zijn van mening dat wij in deze zaak breed van opvatting moeten zijn. U zult toch ook wel blij zijn dat U in dezen tijd uit de nood geholpen wordt. De pastoor komt op voor een Heilige zaak en hij weet zich niet anders te redden. Ik vind het plicht dat wij elkander tegemoet komen, en hier staan drie stemmen tegen één.

Zeker antwoordde de dominee ik heb maar één stem maar de pastoor had eerst hier moeten komen en dan hadden wij een algemene vergadering kunnen uitschrijven, daarvoor is het echter nu te laat, ik sta er echter op dat de ouderlingen gehoord worden. Als dan de meerderheid beslist voor de pastoor, moet ik me er bij neerleggen. De ouderlingen moeten echter weten dat ik principiële bezwaren heb en dat moet hun ronduit en eerlijk gezegd worden. Goed zegt de heer Maas, we zullen de ouderlingen gaan bezoeken en de zaak zal onomwonden worden voorgelegd. Ik heb nog druk werk maar dat heb ik er wel voor over. Als de meerderheid met mij mee voelt zal de kerk donderdag tot beschikking van den pastoor gesteld worden en dan kunnen we later nog vergaderen over den tweeden kerstdag.

De heer Maas was al zeventig jaar maar bleek een kranige kerel te zijn. Onvervaard stapte hij met mij door regen en modder naar den eersten ouderling. Zijn vrouw vertelde dat hij ziek te bed lag, dan moet hij even opstaan zei mijn vriend Maas, wij hebben een belangrijke zaak te bespreken en dat duld geen uitstel. Weldra werden wij in de huiskamer binnengelaten en werd de zaak van alle kanten bekeken. De grootste moeilijkheid van dezen ouderling was: de heer van der End heeft het als kerkvoogd goed gevonden maar is hij er als ouderling niet tegen? Daarop kwam het rake antwoord van de heer Maas: de heer van der End heeft geen twee zielen en heeft ook maar één verstand en als hij er als kerkvoogd voor is kan hij er niet als ouderling tegen zijn.

Nou goed dan, ik stem ook vóór was het antwoord.

Nu naar den meester van de Christelijke school, hij was gelukkig ook thuis. Mijn aangelegenheden werden om en om bekeken totdat de meester met het idee voor den dag kwam: wat zullen de gemeentenaren er van zeggen? dat een katholiek pastoor onze protestantse kerk gebruikt De heer Maas had het antwoord al klaar: als een man een beslissing neemt naar eer en geweten vraagt hij er niet naar wat anderen er van zeggen, ook goedgekeurd. N^o. drie was in de kerk om aan de kinderen catechisatie te geven. Mijn kerkvoogd liet hem in de consistoriekamer komen, ook hij was weer wat aarzelend en weifelend maar als neef de ouderling ook zijn toestemming kon geven had hij geen bezwaar. De vierde ouderling was een boer die juist zijn koeien aan het voeren was, we hadden nog niet uitgesproken of hij vertelde mij: dat er in zijn huis ook katholieke evacués waren en hij wilde hen met alle genoegen ter wille zijn, het waren zulke beste mensen. Nu kwam "neef" ouderling aan de beurt. O, heb je mijn neef al gesproken, best hoor mijnheer pastoor ga uw gang maar.

De laatste ouderling was buiten aan het hooi halen, kom even binnen zei de heer Maas wij zijn al nat genoeg. Wat willen de heren? O een katholieke dienst in onze kerk, mij goed hoor, daar praten wij verder niet over, we moeten als mensen mekaar helpen, vooral in dezen tijd, wij zullen maar hopen dat het gauw vrede is.

Met acht stemmen tegen één hadden wij de overwinning behaald.

De protestantse kerk met de hoge toren konden wij gebruiken, althans voor a.s. donderdag. Wij begrepen echter weergaas goed dat dominee van der Kooy niet stil zou zitten en wel zou proberen ons eruit te houden op den tweeden kerstdag, enfin wie dan leeft, die dan zorgt. Druipnat van de regen na drie uren lopen keerden wij terug in het huis van onzen gastheer.

De schoenen werden uitgetrokken, de jas wat gedroogd, en met mijn natte kousen in den oven gingen wij ons plan de campagne opstellen.

De omliggende dorpen werden verdeeld, de nodige briefjes geschreven en de boodschappers aangewezen.

Het werd al donker toen ik uit Aalst vertrok. Bij het veer was het een grote modderpoel, met moeite werd mijn fiets in de roeiboot gezet en staande tot mijn enkels in de kleverige brij stapte ik in. Er zaten ook wat Duitse officieren en terwijl een Duitse soldaat en de gewone veerman aan de riemen trokken, gingen wij van wal, staande in de boot verkende ik de omgeving. Opeens werd mijn aandacht getrokken door een schnellboot die met grote vaart aan kwam zetten. ik waarschuwde de roeiers en gelukkig zag

de gewone veerman onmiddellijk het gevaar. Er werd gestopt en de roeiboort recht tegen de golven ingelegd. Wij schommelden geweldig en ik moest mij goed vasthouden om niet in de Maas te vallen. Het water was rumoerig als de bewogen dag dien ik achter de rug had.

Donderdag 14 december.

Om half acht stapte ik al op mijn fiets. Ik moest er vroeg uit want om kwart over acht moest ik in Op-Andel nog de Heilige communie brengen aan een paar mensen.

Om half negen was ik weer aan de Maas en de veerman keek op dat ik er al zo vroeg was. Hij vertelde mij dat er in Aalst vroeger ook een katholieke kerk moet geweest zijn. Niet onmogelijk ging ik nu in die kerk welke thans door de protestanten gebruikt werd de Heilige Mis opdragen.

Er waren al heel wat mensen in de kerk die eerst nog wilden biechten, om negen uur deelde ik de Heilige communie uit aan degenen die hun huisgenoten moesten afllossen. Om half negen begon de H. Mis, staande met mijn rug naar de preekstoel was mijn gezicht naar de gelovigen gewend zodat zij alle ceremoniën van nabij konden zien. Na het evangelie beklom ik den preekstoel waar anders de beminlijke dominee van der Kooy het woord Gods verkondigde. In dezen Adventstijd zo begon ik mijn preek gaan wij ons voorbereiden op Christus komst dien wij met kerstmis gaan vieren. Eigenlijk is heel ons leven niet anders dan Adventstijd, wij moeten ons voorbereiden op Christus komst, hij kwam eenmaal in de grot van Bethlehem en hij zal eens komen aan het einde van de wereld om het grote algemene oordeel uit te spreken. Hij komt, en dat duurt vooral tegenwoordig misschien zo lang niet meer, ook in ons leven, op dat ogenblik dat ons verblijf hier op aarde voorbij zal zijn. Vandaag in deze H.Mis gaan wij ons voorbereiden op de komst van Christus dien wij aanstonds zullen ontvangen in ons hart door de H. communie. In verband daarmee ging ik daarna uitleggen en verklaren Christus woord: Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt die blijft in mij en ik in hem. Die Goddelijke woorden heb ik toen anders uitgelegd en verklaard dan dominee van der Kooy wellicht gedaan heeft.

Enkele ouderlingen en afgevaardigden van den dominee waren er ook aanwezig en hebben verder kunnen zien en horen hoe in vroeger dagen werd gepreekt en de H. Mis werd opgedragen in hun kerk. Vele gelovigen gingen ter communie en hebben God aanbeden op de manier waarop Christus het van de Christenen verlangt en vordert.

Na de Mis gingen wij even naar onze vriend Maas om hem te bedanken voor de onwaardeerbare hulp en hem tevens te vragen wat ons te wachten stond op den tweeden kerstdag. Wij zullen u maar eerlijk zeggen wat er gaande is, de protestanten zijn in algemeen verzet gekomen dat de katholieken hun kerk gebruiken. Dominee van der Kooy heeft gisteren gauw een algemene vergadering belegd en vier personen waren zelfs niet opgekomen. Ik heb daartegen geprotesteerd en schorsing van de beraadslagingen geëist, zij moeten eerst allemaal present zijn. Morgenochtend om tien uur zijn wij weer opgeroepen, maar stelt u zich maar niets voor van die bijeenkomst (later werd inderdaad besloten dat de Katholieken de kerk niet meer mochten gebruiken). Wij dankten de heer Maas nogmaals voor zijn steun en grote hulp en drukten onze overtuiging uit dat hij als een leeuw voor onze zaak gestreden had.”

In hoofdstuk 9 vervolgt pastoor Vergeer zijn belevenissen te Aalst op tweede kerstdag 1944 als volgt:

“Om half acht stapte ik op de fiets en het was gezond vriesweer, wel werden mijn oren en mijn handen wat koud maar daar was raad op. Nadat ik ter bestemder plaatse (in Aalst) was aangekomen vernam ik dat de protestantse kerk haar deuren voor de katholieken gesloten hield, de poging ze te openen had schipbreuk geleden. Wij wisten ons echter te behelpen, wij zouden de H. Mis lezen in de woonkamer van mijn gastheer (een geëvacueerde schipper) en daar de deur van de keuken bleef openstaan hadden wij nog twee vertrekken tot onze beschikking voor de opgekomen gelovigen, naar schatting ‘n 75. Ik hoorde biecht in de aangrenzende slaapkamer, maar daar stond zoveel opgeborgen dat er alleen maar plaats was voor poenitent en den biechtvader.

Bij mijn aankomst stond ik een ogenblik verslagen, toen ik mijn fiets in het schuurtje zette om goed verborgen te zijn voor nieuwsgierige Duitse ogen, vroeg men mij: moet u uw tas niet meenemen ? Op dat moment flitste het door mijn hoofd: ik heb vergeten mijn kelk mee te nemen. Maar een missionaris moet zich in alle omstandigheden en bij alle situatie weten te redden. Ik had het verguld zilveren doosje met een schaalje eronder voor de H. communie bij mij, dat kon ik goed als kelk gebruiken. Bij mijn Mis-uitzet zal ik het maar noemen had ik ook een hostiedoos van verguld zilver die uitstekend benut kon worden als ciborie, ik was weer gered want het was ondoenlijk een uur terug te fietsen om mijn kelk op te halen.

Na de H. Mis deed ik mijn Misgewaden weer uit in de slaapkamersacristie toen ik opeens de kerstmisvierders hoorde zingen “de herdertjes lagen bij nacht”.

Ik was er door getroffen en toen ik weer terug kwam in de kerkkamer zochten mijn ogen met welgevallen de kerstkribbe die zij niet vergeten hadden om mee te nemen van het schip. Onze gelovige en vrome schippers blijven vóór alles Godsdienstig. In den voormiddag moest ik ook nog plm. twintig minuten fietsen naar de steenfabriek “de Rijswaard” in het begin van Nederhemert. Daar wachtte mij een moedertje voor den doop van haar derde kind, het was al acht dagen oud en men had mijn komst afgewacht om de kleine te laten dopen. Enkele weken tevoren had ik in de garage van Nederhemert een baby gedoopt en deze twee moeders bleken schoonzusters te zijn en beide moeders hadden hun kinderen in dezelfde fabrieksoven ter wereld gebracht.

Bij een praatje na de plechtigheden vertelden zij mij dat er in die omgeving al meermalen een V luit elkaar gesprongen was en dikwijls met dodelijke afloop voor mensen, van de vijftig van die doodkisten zeiden zij springen er wel dertig uit elkaar. Enige weken later hadden wij dat grapje ook al een paar keer beleefd, boven Woudrichem en heel het huis rammelde van den sterke luchtdruk.

In den namiddag heb ik het beloofde bezoek gebracht aan barones Louise van Wassenaar-Crocini, die de eerste stoot had gegeven aan de Misactie in de Bommelerwaard. Zij was nu weer moeten verhuizen naar Zuilichem waar zij haar intrek had genomen bij een vriendin. Toen ik er aankwam stond de barones al aan de deur om mij binnen te leiden.

Geheel het huis was ook daar door de Duitsers bezet die overal aan het hameren en spijkeren waren. In het enigste vertrek dat hun over was gebleven stond maar één stoel (voor mij gereserveerd) en de baron en barones en verdere huisgenoten moesten plaats nemen op twee banken om een ruwe tafel, ook zij “genoten” van de Duitse bezetting..

Omdat ik nog een doopje in Brakel afgesproken had moest ik weer gauw opstappen, hoe gezellig wij ook zaten te praten. Een gelukkig ouderpaar met hun eerste lieveling wachtten al met ongeduld op mij. Ik had alles bij mij, doopwater, gewijd zout, twee busjes met Heilige olie, zodat alles in optima forma kon plaats hebben.

De overgelukkige moeder hield zelf haar baby in de armen, de stralende vader antwoordde mij op de nodige vragen, terwijl de protestantse verpleegster een klein lampje vasthield om mij bij te lichten. Het was werkelijk een heerlijk ogenblik voor allemaal.

Na de plechtigheid moest ik nog een kopje echte thee drinken en een glaasje nemen op het doopfeest. Tegen zes uur moest ik weer weg, want om dien tijd mocht daar niemand op straat komen.

In het glanzende maanlicht, met mijn oorlapen op mijn hoofd, fietste ik nog een uurtje genoeglijk terug naar Woudrichem.”

Abraham Paulus van der Kooy, predikant te Aalst van 1942 tot 1947.